

δαρίδου είναι στραμμένη σχεδόν αποκλειστικά στον εσωτερικό κόσμο των προσώπων της και καταγράφει, μουσικά και λυρικά, και τις απειροελάχιστες κινήσεις και τους πιο ανεπαίσθητους κραδασμούς της ψυχής τους. Η εξωτερική πραγματικότητα (πράγματα, τοπία, φαινόμενα) υπάρχει για ν' αντικατοπτρίζει τις ψυχικές διαθέσεις των προσώπων. Ακόμα και το φως είναι «άρρωστο», μια «φλόγα κίτρινη, έτοιμη να σβήσει», ανήμπορο να φωτίσει το ψυχικό τους σκοτάδι. Η εικονοπλασία του εξωτερικού χώρου είναι εμπρεσιονιστική, για να υπογραμμίζει τις ρευστές και φευγάλες ψυχικές καταστάσεις των προσώπων, την ερημιά και την αποξένωσή τους. Μοναχικά άτομα ζουν κλεισμένα στον εαυτό τους, ζουν μόνα τους τις αγωνίες, τα όνειρα, τις απογοητεύσεις, τη θλίψη, τον πόνο, τ' αδιέξοδά τους, την ίδια τη μοίρα τους. Δεν βρίσκουν γύρω τους ένα στήριγμα, για ν' ακουμπήσουν και να ζητήσουν βοήθεια. «Πουθενά ένα φίλος, ένας συγγενής, ένα χέρι να κρατήσει το δικό της, να της πει: είμαι δίπλα σου, είμαι κι εγώ, δεν είσαι μόνη» (σελ. 64).

Οι αναμνήσεις ευτυχισμένων στιγμών της παιδικής και εφηβικής ηλικίας, καθώς σφηνώνονται στο ανέραστο και ανέλπιδο παρόν, γίνονται γλυκόπικρο δηλητήριο, που φαρμακώνει την ψυχή τους. Με το βύθισμα στα περασμένα, στο όνειρο και στην προσδοκία και τη βίωση της παροντικής τους κατάστασης, ο χρόνος βιώνεται ταυτόχρονα σαν παρελθόν, παρόν και μέλλον. Έτσι, η αφήγηση φορτίζεται συγκινησιακά και

κερδίζει σφρίγος και ένταση.

Η αφήγηση άλλοτε πρωτοπρόσωπη, με τη μορφή του μονολόγου και της αυτοεξομολόγησης, και άλλοτε τριτοπρόσωπη μας δίνει την αίσθηση μιας μουσικής δωματίου. Στις λέξεις και στις φράσεις τρεμοπαίζει μια ανάλαφρη ποιητική πνοή. Οι λυρικές περιγραφές του εξωτερικού χώρου και οι συχνές επαναλήψεις λέξεων και φράσεων (π.χ. «Νύχτες του Φεγγαριού» κ.ά.) λειτουργούν σαν αντίστιξη στην τοπιογραφία των ψυχικών καταστάσεων των προσώπων των αφηγημάτων και προσδίνουν στο λόγο ένα λικνιστικό ρυθμό. Ο λόγος είναι μουσικός και κυλάει κυματιστά, με αιφνίδιες παύσεις και σιωπές, και σβήνει απαλά, γλυκά σαν ανάλαφρο ψιθυριστό φλοίσβημα σε φθινοπωρινό ακρογιάλι.

Με το «Λυκόφως της Μοναξιάς», ένα έργο αποκαλυπτικό ενός πολύμορφου ταλέντου, όπου συνταιριάζονται αρμονικά ποιητικός και πεζός λόγος, η Μαρία Λαμπαδαρίδου ανιχνεύει σε βάθος την τραγωδία του μοναχικού και αλλοτριωμένου ατόμου και την εκφράζει αισθητικά μ' έναν έξοχο τρόπο γραφής και μ' ένα απόλυτα προσωπικό ύφος. Κυριαρχεί στα εφραστικά της μέσα. Η γλώσσα της πλούσια, εύηχη και στίλβουσα υπηρετεί τον βασικό της αισθητικό στόχο: να υποτάξει τις συλλήψεις του νου, της οιστρήλατης φαντασίας τα πλάσματα και τα σκιρτήματα της καρδιάς της «εις το νόημα της τέχνης».

Λ. Δ. Βελιαρούτης

ΔΙΑΒΑΖΩ